

Štvrtok 10. septembra 2015

P8_TA(2015)0316

Azerbajdžan**Uznesenie Európskeho parlamentu z 10. septembra 2015 o Azerbajdžane (2015/2840(RSP))**

(2017/C 316/22)

Európsky parlament,

- so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Azerbajdžane, najmä tie, ktoré sa týkajú ľudských práv a právneho štátu,
- so zreteľom na vzťahy, ktoré nadviazali EÚ a Azerbajdžan s účinnosťou od roku 1999 a ktoré sa prejavujú v plnení akčného plánu európskej susedskej politiky (ESP), vo vytvorení Východného partnerstva, v rokovaní o dohode o pridružení medzi EÚ a Azerbajdžanom a v účasti Azerbajdžanu v Parlamentnom zhromaždení Euronest,
- so zreteľom na správu ESP za rok 2014 z 25. marca 2015 o pokroku Azerbajdžanu (SWD(2015)0064),
- so zreteľom na akčný plán ESP Azerbajdžan – EÚ,
- so zreteľom na pripomienky z 22. júla 2015 predsedu Európskej rady Donalda Tuska v nadväznosti na jeho stretnutie s azerbajdžanským prezidentom Ilhamom Alijevom,
- so zreteľom na návštevu Baku osobitného zástupcu EÚ pre ľudské práva Stavrosa Lambrinidisa od 23. do 26. februára 2015,
- so zreteľom na vyhlásenie vysokého komisára OSN pre ľudské práva, Zajda Ra'ad al-Husajna, z 8. septembra 2015, ktoré odsudzuje pokračujúci tvrdý zákrok proti občianskej spoločnosti a nezávislým hlasom v Azerbajdžane,
- so zreteľom na vyhlásenie podpredsedníčky Komisie/vysokkej predstaviteľky pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku Federici Mogheriniovej a komisára Johannes Hahna s ohľadom na nedávne zadržanie, uväznenie, odsúdenie a vraždy popredných novinárov a ochrancov ľudských práv v Azerbajdžane,
- so zreteľom na vyhlásenie EÚ z 19. augusta 2015 o ľudských právach v Azerbajdžane na schôdzi Osobitnej stálej rady OBSE č. 1064 vo Viedni,
- so zreteľom na nedávne vyhlásenia generálneho tajomníka Rady Európy Thorbjørna Jaglanda o prípade Chadídže Ismajlovej, prípadoch Leyly Yunusovej, riaditeľky Inštitútu pre mier a demokraciu v Azerbajdžane, a jej manžela Arifa Yunusa a vražde azerbajdžanského novinára Rasima Alijeva,
- so zreteľom na helsinskú deklaráciu, ktorú prijalo Parlamentné zhromaždenie OBSE na svojom výročnom zasadnutí 5. – 9. júla 2015, ktorá „odsudzuje pokračujúce prenasledovanie a väznenie na základe politicky motivovaných obvinení novinárov a ochrancov ľudských práv vo viacerých zúčastňujúcich sa členských štátoch OBSE, a vyjadruje znepokojenie nad pokračujúcim zneužívaním daňových a administratívnych právnych predpisov na ospravedlnenie týchto aktov“,
- so zreteľom na uznesenie Parlamentného zhromaždenia Rady Európy z 23. júna 2015 o fungovaní demokratických inštitúcií v Azerbajdžane,
- so zreteľom na stanovisko Benátskej komisie Rady Európy z 15. decembra 2014, ktoré uvádza, že nedávne zmeny zákona o mimovládnych organizáciách „ďalej obmedzujú činnosť mimovládnych organizácií v Azerbajdžane“,

Štvrtok 10. septembra 2015

- so zreteľom na usmernenia EÚ o obhajcoch ľudských práv a na závery Rady z 23. júna 2014 pri príležitosti desiateho výročia týchto usmernení,
 - so zreteľom na ustanovenia Deklarácie Organizácie Spojených národov o ochrancoch ľudských práv, ktorú Valné zhromaždenie OSN prijalo 9. decembra 1998,
 - so zreteľom na článok 135 ods. 5 a článok 123 ods. 4 rokovacieho poriadku,
- A. keďže celková situácia v oblasti ľudských práv v Azerbajdžane sa v priebehu posledných niekoľkých rokov neustále zhoršuje, pričom narastá zastrašovanie a represie a zintenzívňuje sa praktika trestného stíhania vedúcich predstaviteľov mimovládnych organizácií, obhajcov ľudských práv, novinárov a ďalších zástupcov občianskej spoločnosti;
- B. keďže oceňovaná investigatívna novinárka RFE/RL Chadídža Ismajilovová bola odsúdená na sedem a pol roku odňatia slobody na základe obvinenia zo sprenevery a daňových únikov po zverejnení niekoľkých správ o korupcie týkajúcich sa rodiny prezidenta; keďže obhajcovia ľudských práv Leyla a Arif Yunus boli odsúdení na osem a pol, resp. sedem rokov odňatia slobody po obvineniach z podvodov a daňových únikov v procese, ktorý zďaleka nevyhovoval medzinárodným štandardom; keďže známy aktivista za ľudské práva Rasul Džafarov a vysoko rešpektovaný právnik v oblasti ľudských práv Intigam Alijev boli odsúdení po podobných obvineniach v procesoch poznačených porušovaním zásad spravodlivého procesu, a v súčasnej dobe si odpykávajú tresty odňatia slobody na šesť rokov a tri mesiace, resp. sedem a pol roka; keďže mnohé ďalšie prominentné osobnosti azerbajdžanskej občianskej spoločnosti zostávajú vo väzbe, medzi inými Anar Mammadli, Rauf Mirkadirov, Ómar Mammadov, Tofiq Yaqublu, Ilgar Mammadov, Nijat Alijev, Araz Gulijev, Parviz Hašimli, Seymour Hezi, Hilal Mammadov a Taleh Chasmammadov, a keďže zdravotný stav niektorých z týchto väzňov sa neustále zhoršuje;
- C. keďže Leyla Yunus a Rasul Džafarov pred zatknutím viedli skupinu prominentných azerbajdžanských obhajcov ľudských práv a odborníkov, ktorá vypracovala zoznam takmer sto Azerbajdžancov, ktorí sa kvalifikujú ako politickí väzni podľa vymedzenia, ktoré prijala Rada Európy v roku 2012;
- D. keďže novinári a predstavitelia občianskej spoločnosti sú podrobení neustálemu zastrašovaniu a obťažovaniu, medzi nimi Emin Milli, riaditeľ Meydan TV, ktorému sa vyhrážajú smrťou a ktorého členovia rodiny boli zatknutí na základe vykonštruovaných obvinení, rovnako ako novinári pôsobiaci v Meydan TV v Azerbajdžane; keďže zakladateľ Inštitútu pre slobodu a bezpečnosť novinárov (IRFS) a obranca ľudských práv Emin Husejnov našiel útočisko vo Švajčiarsku po tom, čo čelí vykonštruovaným obvineniam a bol zbavený azerbajdžanského občianstva;
- E. keďže mnohí ďalší novinári a občiansky aktivisti čelia súdnym konaniam, zákazu cestovania a obmedzeniam ich slobody pohybu v súvislosti s činnosťou v oblasti ľudských práv; keďže azerbajdžanská vláda taktiež obmedzuje nezávislé skupiny prostredníctvom nových zákonov o činnosti MVO; keďže kvôli týmto zákonom boli mnohé skupiny prakticky donútené skončiť po tom, čo ich bankové účty boli zmrazené alebo ich zdroje financovania zablokované po odmietnutí nových grantov od zahraničných darcovských organizácií zo strany azerbajdžanskej vlády;
- F. keďže pokojné protesty sú v centre Baku prakticky od roku 2006 zakázané a keďže boli nedávno zavedené vysoké nové pokuty a dlhšie obdobia zaistenia pre tých, ktorí organizujú nepovolené verejné zhromaždenia alebo sa na nich zúčastňujú;
- G. keďže predseda IRFS, novinár Rasim Alijev, zomrel v nemocnici v Baku po tom, čo bol surovo zbitý po dlho trvajúcich hrozbách a zastrašovaní v dôsledku kritiky prezidenta Alijeva prostredníctvom sociálnych médií;

Štvrtok 10. septembra 2015

- H. keďže Azerbajdžan je jedným zo zakladajúcich členov Východného partnerstva; keďže EÚ a východoeurópski lídri pri mnohých príležitostiach zdôrazňovali, že Východné partnerstvo je založené na spoločenstve hodnôt a zásadách slobody, demokracie, dodržiavania ľudských práv a základných slobôd a princípov právneho štátu; keďže Azerbajdžan má ambície posilniť a prehĺbiť vzťahy s EÚ s cieľom uzatvoriť strategické partnerstvo;
- I. keďže EÚ v roku 2014 nedokázala vyplatiť 11 zo svojich 13 grantov mimovládny organizáciám z dôvodu reštriktívnych právnych predpisov a naďalej čelí veľkým obmedzeniam pri schopnosti financovať nezávislé skupiny občianskej spoločnosti a aktivistov v Azerbajdžane; keďže mnoho osôb, ktorým boli udelené granty EÚ, sú buď vo väzení – napr. právnik v oblasti ľudských práv Intigam Alijev – alebo z krajiny utiekli a skončili svoju činnosť;
- J. keďže kancelária OBSE v Baku bola zatvorená 4. júla 2015 po rozhodnutí azerbajdžanských orgánov vypovedať Memorandum o porozumení medzi vládou Azerbajdžanu a OBSE;
- K. keďže Freedom House považuje Azerbajdžan za „neslobodný“, pričom jeho tlač hodnotí ako „neslobodnú“ a internet ako „čiastočne slobodný“; keďže Azerbajdžan utrpel najväčší pokles v demokratickej správe v celej Eurázii za posledných 10 rokov;
- L. keďže v novembri 2015 sa v Azerbajdžane uskutočnia parlamentné voľby; keďže Európsky parlament odmietol vyslať volebnú pozorovateľskú misiu, pretože dospel k záveru, že neexistuje záujem na konanie slobodných a spravodlivých volieb, a obmedzenia slobody prejavu, zhromažďovania a združovania v krajine znemožňujú vytvoriť rovnaké podmienky pre kandidátov a zorganizovať skutočne konkurenčné hlasovanie;
- M. keďže odvetvová spolupráca je obojstranne prospešná, a to najmä v oblasti energetiky; keďže Azerbajdžan má potenciál stať sa jedným z významných obchodných partnerov EÚ;
- vyjadruje vážne obavy z pokračujúceho zhoršovania stavu ľudských práv v krajine a pripomína, že EÚ pripisuje osobitný význam ľudským právam a základným slobodám v kontexte dvojstrannej spolupráce ako kľúčovej súčasti Východného partnerstva a tiež ako zakladajúcich pilierov medzinárodných organizácií, ako sú Rada Európy a OBSE, ktorých je Azerbajdžan členom;
 - žiada, aby boli v súlade s rozsudkom Európskeho súdu pre ľudské práva (ECHR) z väzenia okamžite a bezpodmienečne prepustení politickí väzni, obhajcovia ľudských práv, novinári a ostatní aktivisti z radov občianskej spoločnosti, okrem iných Chadídža Ismailovová, Leyla Yunus a Arif Yunus, Anar Mammadli, Rasul Jafarov, Intigam Alijev, Rauf Mirkadirov, Ömar Mammadov, Tofiq Yaqublu, Nijat Alijev, Araz Gulijev, Parviz Hashimli, Sejmur Hezi, Hilal Mammadov, Taleh Chasmammadov a İlgar Mammadov a žiada, aby sa zrušili všetky obvinenia voči nim a v plnej miere obnovili ich politické a občianske práva a ich verejná povesť;
 - dôrazne odsudzuje bezprecedentné prenasledovanie občianskej spoločnosti v Azerbajdžane; v súvislosti so správami obhajcov ľudských práv a domácich a medzinárodných organizácií týkajúcimi sa údajného využívania vymyslených obvinení proti politickým osobnostiam, aktivistom a novinárom opakuje svoje hlboké obavy o osud kolegov uväznených osôb, ktorí sú síce stále na slobode, no sú podrobovaní trestnému vyšetrovaniu; žiada azerbajdžanské orgány, aby skoncovali s praktikami selektívneho trestného stíhania a väznenia novinárov, obhajcov ľudských práv a ostatných kritikov vlády a aby zaručili, že všetky zadržované osoby vrátane novinárov, politických aktivistov a aktivistov občianskej spoločnosti budú požívať úplné procesné práva, najmä právo na prístup k právnej zástupcovi podľa vlastného výberu a prístup k vlastnej rodine a aby sa na nich vzťahovali aj ostatné normy spravodlivého procesu;
 - víta možnosť, ktorú azerbajdžanské orgány udelili európskemu tímu lekárov, konkrétne navštíviť Leylu Yunusovú a Arifa Yunusa, a žiada ich okamžité prepustenie, okrem iného z humanitárnych dôvodov; upozorňuje na podmienky, v akých sú väznení Leyla a Arif Yunusoví a Intigam Alijev, pretože viedli k vážnemu zhoršeniu ich zdravia s možným ohrozením života; vyzýva azerbajdžanské orgány, aby európskemu lekárskemu tímu umožnili vyšetriť Intigama Alijeva a aby zaručili, že všetkým väzňom bude v prípade potreby poskytnutá náležitá zdravotná starostlivosť;

Štvrtok 10. septembra 2015

5. žiada urýchlené vyšetrovanie smrti novinára a predsedu IRFS Rasima Alijeva; so znepokojením berie na vedomie obvinenia, ktoré vyjadrila istá skupina novinárov, že pán Alijev zomrel preto, lebo mu nebola poskytnutá náležitá pomoc od lekárov, ktorí mu boli v nemocnici pridelení;
6. pripomína azerbajdžanským orgánom, že blaho obyvateľstva, ku ktorému patrí dodržiavanie práv a slobôd, je dôležitou súčasťou udržateľného hospodárskeho rastu;
7. vyzýva Azerbajdžan, aby dodržiaval a plnil povinnosti, ku ktorým sa zaviazal ako člen Rady Európy; opakuje svoju výzvu azerbajdžanským orgánom, aby dodržiavali všetky rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva o Azerbajdžane; vyzýva na dodržanie rozsudku zo 16. júna 2015, ako aj všetkých ostatných rozsudkov ECHR;
8. naliehavo vyzýva vládu Azerbajdžanu, aby v plnej miere spolupracovala s Benátskou komisiou Rady Európy a komisárom pre ľudské práva a plnila ich odporúčania, dodržiavala osobitné postupy OSN, pokiaľ ide o ochrancov ľudských práv, právo na slobodu združovania, právo na pokojné zhromažďovanie, právo na slobodu prejavu, aj pokiaľ ide o svojvoľné zadržávanie, s cieľom zmeniť svoje právne predpisy a prispôbiť postupy v súlade so závermi týchto odborníkov;
9. vyzýva azerbajdžanskú vládu, aby okamžite skoncovala so zákrokmi proti občianskej spoločnosti a pracovníkom v oblasti ľudských práv a aby zabezpečila, že nezávislé skupiny a aktivisti občianskej spoločnosti budú môcť vykonávať činnosť bez nenáležitých prekážok a strachu z prenasledovania, okrem iného tým, že zruší zákony hlboko obmedzujúce občiansku spoločnosť, uvoľní zmrazené bankové účty mimovládnych zoskupení a ich lídrov a umožní prístup k financovaniu zo zahraničia;
10. vyjadruje poľutovanie nad pokračujúcimi opatreniami azerbajdžanskej vlády na obmedzenie kontaktov medzi skupinami občianskej spoločnosti, mladými aktivistami a intelektuálmi z Arménska a Azerbajdžanu, ktoré sú mimoriadne dôležité na prekonanie dlhotrvajúceho nepriateľstva medzi oboma krajinami; v tejto súvislosti opäť pripomína dôležitú prácu, ktorú v tejto oblasti urobili Leyla Yunus a Arif Yunus;
11. vyzýva azerbajdžanské orgány, aby dodržiavali slobodu tlače a médií, a to v legislatívnej, ako aj v praktickej rovine vrátane internetu, aby zaručili slobodu prejavu v súlade s medzinárodnými normami a ukončili cenzúru kritikov vlády prostredníctvom médií;
12. je hlboko znepokojený situáciou LGBTI osôb v Azerbajdžane; dôrazne odsudzuje nenávislné politické prejavy voči LGBTI osobám na najvyšších úrovniach; vyzýva azerbajdžanskú vládu, aby prestala brániť obhajcom ľudských práv obhajujúcim práva LGBTI osôb a zastrášať ich;
13. zdôrazňuje dôležitosť seriózneho a vzájomne ohľaduplného dialógu medzi EÚ a azerbajdžanskou vládou, opozičnými silami a občianskou spoločnosťou;
14. opäť zdôrazňuje, že rokovania o dohode o strategickom partnerstve s Azerbajdžanom by sa mali okamžite pozastaviť, a to až dotedy, kým vláda nezačne prijímať konkrétne kroky na dosiahnutie pokroku, pokiaľ ide o dodržiavanie všeobecných ľudských práv;
15. vyzýva Radu, Komisiu a Európsku službu pre vonkajšiu činnosť (ESVČ), aby dôsledne uplatňovali zásadu „viac za viac“ s osobitným zameraním na situáciu obhajcov ľudských práv v súlade s usmerneniami EÚ o obhajcoch ľudských práv, nezávislosť súdnictva, demokratické reformy a základné práva a slobody a aby jasne stanovili, aké budú dôsledky za zaostávanie pri realizácii reforiem; vyzýva Komisiu, aby vzhľadom na uvedené incidenty, ktorých terčom sa stali obhajcovia ľudských práv za dokumentovanie porušovania ľudských práv v Azerbajdžane, preskúmala a v prípade potreby dočasne pozastavila všetky finančné prostriedky nesúvisiace s ľudskými právami, občianskou spoločnosťou a spolupracou medzi ľuďmi na miestnej úrovni, ktoré boli Azerbajdžanu poskytnuté prostredníctvom nástroja európskeho susedstva; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zachovali financovanie medziľudských kontaktov a spolupráce v oblastiach ako občianska spoločnosť, vzdelávanie, akademická obec a výmeny mládeže a študentov;

Štvrtok 10. septembra 2015

16. vyzýva Radu, Komisiu a PK/VP, aby dôrazne a jednotne reagovali na aktuálny tvrdý zákrok v Azerbajdžane, aby jasne vysvetlili, že súčasná situácia je absolútne neprijateľná a že kým vláda neprepustí všetkých politických väzňov a neukončí prebiehajúci zákrok proti nezávislým skupinám občianskej spoločnosti, nebudú možné vzťahy na obvyklej úrovni;
 17. naliehaivo žiada európske spoločnosti pôsobiace v Azerbajdžane, aby otvorene vyžadovali prísne normy v oblasti ľudských práv a prijali prísne normy v oblasti sociálnej zodpovednosti podnikov, pričom vezmú do úvahy vplyv svojej činnosti na situáciu v súvislosti s ľudskými právami v tejto krajine;
 18. vyjadruje poľutovanie nad tým, že dialóg medzi EÚ a Azerbajdžanom o ľudských právach nezaznamenal žiadny významný pokrok, pokiaľ ide o situáciu v oblasti ľudských práv v tejto krajine; vyzýva ESVČ, aby zintenzívnila tento dialóg s cieľom dosiahnuť jeho zefektívnenie a zameranie na dosiahnutie výsledkov a aby pravidelne podávala správy Európskemu parlamentu;
 19. vyzýva orgány EÚ, aby dôkladne preskúmali informácie o údajnej korupcii prezidenta Alijeva a členov jeho rodiny, na ktoré vo svojej práci poukázala investigatívna novinárka Chadídža Ismailovová;
 20. vyzýva Radu, aby vo vzťahu ku krajinám Východného partnerstva neuplatňovala dvojaké normy a aby v tejto súvislosti zvažila ciele sankcie a zákaz vydávania víz voči všetkým politikom, úradníkom a sudcom, ktorí sa zúčastňujú na politickom prenasledovaní;
 21. vyzýva azerbajdžanské orgány, aby spolupracovali so zástupcami regionálnych organizácií, ako je Rada Európy a OBSE, a uľahčili návštevy ich zástupcov; dôrazne odsudzuje rozhodnutie azerbajdžanských orgánov uzavrieť kancelárie OBSE v Baku;
 22. konštatuje, že nezávislí pozorovatelia volieb vrátane dlhodobej pozorovateľskej misie OBSE a národných misií zdokumentovali vážne prípady porušovania volebných noriem v Azerbajdžane vo všetkých prezidentských a parlamentných voľbách od októbra 2003, kedy sa konali prezidentské voľby; vyjadruje vážne znepokojenie v súvislosti s tým, či existujú podmienky na to, aby voľby 1. novembra 2015 boli slobodné a spravodlivé, keďže lídri opozičných strán sú uväznení, médiá a novinári nemôžu vykonávať činnosť slobodne a bez zastrasovania a prevláda atmosféra strachu;
 23. vyzýva ESVČ a členské štáty, aby momentálne nevyvíjali volebné pozorovateľské činnosti; poznamenáva, že v teréne práve prebieha misia Úradu OBSE pre demokratické inštitúcie a ľudské práva a bolo by veľmi dôležité poznať jej analýzu situácie v krajine;
 24. pripomína svoje rozhodnutie vyslať delegáciu Európskeho parlamentu do Azerbajdžanu a zdôrazňuje význam vyslania tejto delegácie čo najskôr, aby oslovila azerbajdžanské orgány v naliehavých otázkach, ako sú ľudské práva a konflikt v oblasti Náhorného Karabachu;
 25. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Európskej službe pre vonkajšiu činnosť, Európskej rade, Komisii, vláde a parlamentu Azerbajdžanskej republiky, Rade Európy, OBSE a Rade OSN pre ľudské práva.
-